

DuiNKRaNT

Met bijdragen van JOHN VAN VLIET, INES VAN HEES MARC JANSSEN EN HENK WUKHUISEN

LANDELIJK NIEUWS

Vierde Nota

DEN HAAG/LEIDEN – In de herfst van 1995 is een visienotitie uitgebracht getiteld "Ruimte voor water". Deze notitie moest de discussie aanzwengelen voor een nieuwe nota waterhuishouding, de zogenaamde Vierde Nota Waterhuishouding, die aan het eind van het millennium moet verschijnen. In deze nota staan zaken als het beheer en onderhoud van de kust en de problematiek rond kwaliteits- en kwantiteitsbeheer van oppervlaktewater. Ook Stichting Duinbehoud is in de discussie gestapt en heeft aandacht gevraagd voor de ontwikkeling van een ruimtelijk-visueel beleid voor de kust, omdat momenteel de overgangzone zee-land als een vrijplaats beschouwd wordt voor allerlei ruimtelijke ontwikkelingen (zie ACTUEEL in DUIN 96:2, pagina 3-4). Ook hebben wij nog eens gepleit voor meer aandacht voor dynamisch kustbeheer, waardoor natuurlijke processen in de kustzone hersteld kunnen worden.

Boommarter

UTRECHT – Wie in de duinen of landgoederen van Zuid-Kennemerland (bij Haarlem) loopt moet maar eens opletten of er geen boommarter voorbij komt rennen. Het was al enige jaren bekend dat in de buurt van Velsen boommarters huisden, omdat een aantal doodgereden dieren gevonden werden. Sinds kort wordt deze prachtige boombewoner ook gezien in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Daarmee lijkt de boommarter definitief zijn intrede te hebben gedaan in het duingebied en dat is reden om er in DUIN aandacht aan te besteden.

Op vrijdag 4 oktober a.s. (dierendag) organiseert de Werkgroep Boommarter Nederland van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ) een themadag over de boommarter in Nederland.

Wie de themadag wil bijwonen kan zich tot 20 september aanmelden bij het secretariaat van de VZZ, telefoon 030-2544642.

Europese natuur

DEN HAAG – Op donderdag 11 juli zijn meer dan twintig organisaties samen met het ministerie van LNV gestart met de campagne "Nederland voor de Europese natuur". De campagne is gericht op een betere bescherming van de biologische diversiteit en waardevolle landschappen in Europa. In het bijzonder gaat het om het ontwikkelen van een Europees Ecologisch Netwerk van beschermde gebieden (EECONET).

De Stichting Duinbehoud zal zich met name bezig houden met de realisatie van het EECONET en werken aan meer betrokkenheid van allerlei maatschappelijke groeperingen.

Jacht beperkt

DEN HAAG – De minister van LNV heeft in juni wijzigingen aangekondigd op de toekomstige Flora- en Faunawet. De wijzigingen hebben vooral betrekking op het onderdeel jacht. In de eerste plaats zal het openstellen van de jacht worden beperkt tot zes dieren, "wildsoorten" genaamd: haas, fazant, patrijs, wilde eend, konijn en houtduif. Alle overige diersoorten zullen alleen nog bejaagd worden op grond van ontheffing of vrijstelling, bijvoorbeeld in verband met schadebestrijding. In de tweede plaats komt er een wettelijke regeling voor de delegatie van het schadebeheerbeleid aan provincies. Daarmee krijgen de provincies definitief de verantwoordelijkheid voor dit beleid overgedragen van het Ministerie van LNV. In de derde plaats zullen wildbeheereenheden (WBE's) een belangrijke taak krijgen bij de coördinatie van het beheer van diersoorten en het bestrijden van schade. Voor deze gelegenheid worden de WBE's omgedoopt in "faunabeheereenheden". En reken maar dat er in de toekomst veel schademeldingen binnenkomen, want geen jager wenst zijn ganzebout en reetrofee op te geven!

NOORD-HOLLAND

Overdracht waterbedrijf

BLOEMENDAAL/OVERVEEN – Op 1 juli jongstleden heeft de NV PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland het Waterleidingbedrijf Zuid-Kennemerland (WLZK) overgenomen. Het WLZK voerde haar activiteiten voor het grootste deel uit in "de Kennemerduinen". Dit duingebied 29 augustus jongstleden door de NV PWN overgenomen. De NV PWN heeft ruime ervaring met waterwinning en natuurbeheer, omdat zij reeds 75 jaar het Noordhollands Duinreservaat en enkele landgoederen beheert.

Voor de Kennemerduinen is nu zowel waterwinning als natuurbeheer in één-vertrouwde-hand. Dit zal de gehele bedrijfsvoering zeker ten goede komen, omdat een ecologisch gerichte bedrijfsvoering bij het WLZK nog in de kinderschoenen stond. Een enkele maal werd zelfs door het WLZK getracht de natuurdoelstelling van het gebied om zeep te helpen. Zo poogden in het najaar van 1995 enkele commissarissen van het WLZK in een procedure bij de Raad van State het herstel van de verdroogde Kennemerduinen tegen te gaan.

Gelukkig werden hun bezwaren ongegrond verklaard en kan op 1 januari 1998 het herstel (regeneratie genoemd) beginnen.

Kraansvlak

BLOEMENDAAL/OVERVEEN – Het provinciaal bestuur van Noord-Holland heeft als enige provincie in ons land een omvangrijk areaal natuurgebied in eigendom. Zij draagt vervolgens de NV PWN op om haar eigendommen te beheren. Daar is nooit iets mis mee geweest, totdat sinds januari van dit jaar de provincies allerlei taken kregen toebedeeld die voorheen thuishoorden bij de minister van Natuur. Zo ziet het provinciaal bestuur toe op bijvoorbeeld de uitvoering van de Natuurbeschermingswet.

Nu wil het geval dat ook enige provinciale natuurterreinen 'beschermde natuurmonument' zijn in de zin van de Natuurbeschermingswet. De provincie Noord-Holland kan zichzelf nu vergunning kunnen verlenen en daardoor schadelijke activiteiten toestaan. Er is dus geen sprake van een objectieve toetsing; het beginsel van de Trias Politica (scheiding van wetgevende, uitvoerende en rechtelijke macht) wordt geschonden.

In Overveen ligt het onberoerde duingebied het Kraansvlak, dat de provincie in 1975 aanvankelijk aankocht om 75 ha. infiltratiegebied te realiseren. Deze voorgenomen activiteit leidde tot de geboorte van de toenmalige Werkgroep Duinbehoud Zuid-Kennemerland, één van de regionale voorlopers van de Stichting Duinbehoud. Het infiltreren werd gelukkig afgeblazen en het terrein werd opengesteld onder begeleiding van een duinwachter. Het is daarmee één van de weinige refugia voor plant en dier waar af en toe de mens ook een kijkje mag nemen. Dat maakt het extra spannend en aantrekkelijk. Een soort Tibet van vóór de Chinese bezetting.

Inveld is een nationale race gaande wie de meeste natuurgebieden openstelt. Argumenten zijn hier ondergeschikt aan het Doel: openstellen. Ook het provinciaal bestuur van Noord-Holland wil een duik in dit zakje doen. Ofschoon vrijwel niemand in de regio Haarlem/Bloemendaal ooit heeft aangegeven dat er behoefte is om het Kraansvlak geheel te ontsluiten, wil het provinciaal bestuur het gebied openstellen op wegen en paden. En om dit te realiseren is dus een ontheffing nodig van het provinciaal bestuur! Welnu, het moge duidelijk zijn; het provinciaal bestuur zal zichzelf geen vergunning weigeren, laat staan zichzelf een dwangmaatregel of boete opleggen voor het verstoren of beschadigen van natuur.

Hier knaagt het rechtsgevoel en daar zou men in het Noordhollandse een oirbare oplossing voor moeten bedenken. De rol van het provinciaal bestuur is in elk geval "voer" voor de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

ZUID-HOLLAND

Voorlichting 'Duinen voor de Wind'

LEIDEN – In samenwerking met de Zuid-hollandse Voorlichterspool zal de Stichting Duinbehoud voorlichting gaan geven over 'Duinen voor de Wind'. Duinbehoud verzorgt een kadertraining voor de voorlichters over haar ecosysteemvisie. Het is de bedoeling dat deze voorlichters vervolgens excursies en lezingen gaan geven over een nieuwe inrichting en beheer van kust en duinen. Doelgroepen zijn recreanten en de inwoners van kustgemeenten. Met deze voorlichting willen wij hen wijzen op het vaak min of meer onnatuurlijke karakter van de huidige duinen. Door bosaanplant, kustverdediging en waterwinning is het kenmerkende, open duinlandschap met moerassen en sluffers verdwenen. De voorlichting bereidt de genoemde doelgroepen voor op mogelijke veranderingen in het voor hen vertrouwde, soms meer op een Wild West-decor gelijkende, duinlandschap. Ervaring bij inmiddels uitgevoerde natuurontwikkelingsprojecten heeft geleerd dat bijv. het verdwijnen van bomen op weerstand kan stuiten. Voorlichting in een vroeg stadium is daarom belangrijk.

Museum

LEIDEN – Het oudste waterschap in Nederland, het Hoogheemraadschap van Rijnland voert al meer dan acht eeuwen strijd tegen het water. Als Stichting Duinbehoud komen we deze organisatie vooral tegen als beheerder van de zeeleep. Maar de meeste activiteiten vinden toch vooral plaats op het terrein van waterkwaliteits- en waterkwantiteitsbeheer.

Wie wil weten wanneer de Graven van Holland de eerste helmplantjes verordonneerde, moet een bezoek brengen aan het Museum Boerhaave te Leiden. Van dinsdag t/m zaterdag kan men tussen tien en vijf hier terecht en wie op zondag komt wordt om 12 uur verwacht. Het adres is: Lange St. Agnietenstraat 10. De tentoonstelling loopt tot 27 oktober.

Statencommissie op safari

LEIDEN/DEN HAAG – Jaarlijks organiseren de gezamenlijke natuur- en milieu-organisaties in Zuid-Holland een excursie voor de leden van de provinciale statencommissie Groen, Water en Milieu. Zij worden rondgeleid door gebieden waar naar mening van de organisaties nogal wat knelpunten liggen. Dit jaar is de organisatie in handen van Duinbehoud. Het voornemen is om de Statenleden mee te nemen naar het kustgebied tussen Den Haag en Noordwijk. Zoals het er nu naar uitziet, zullen zij o.m. geconfronteerd worden met de problematiek rond wegaanleg nabij de duinen (de Landscheidingsweg) in Den Haag. Daar komt ook de Kustlocatie nog eens aan de

orde. Verder is het plan om hen mee te nemen naar het Vliegveld Valkenburg, naar een natuurontwikkelingsproject op voormalige bollengrond (De Klip bij Wasse-naar) en naar de Bollenstreek. Hier zal gewezen worden op de noodzaak van de aanleg van ecologische verbindingen tussen de duinen en landgoederen als de Keukenhof, Leeuwenhorst en Offem (zie artikel over Pact van Teijlingen op pagina 19).

Natuurpad Noord-duinen

NOORDWIJK – In juli van dit jaar is er in de Noordduinen, net boven Noordwijk aan Zee, een natuurpad gekomen. Dit druk bezocht duinterrein kent een lange geschiedenis. In het begin van deze eeuw is een deel van deze duinen in gebruik genomen als golfterrein. In de jaren vijftig is een deel bebouwd. Enkele jaren geleden heeft de gemeente Noordwijk en Staatsbosbeheer hier een groot stuk van de grasmat van het golfterrein weggehaald. Nu is dit duingebied een gevarieerd natuurgebied geworden. Voor wie van plan is te gaan wandelen, is het natuurpad met informatie over vogels, verstuivingen, sporen en konijnen leuk om eens te gaan bekijken.

Kustlocatie

(zie ook pagina 4 t/m 8 van dit nummer)

DEN HAAG – De aanleg van een nieuwe stad in de Noordzee voor de kust van Zuid-Holland is een stap dichterbij gekomen. Het College van Gedeputeerde Staten kreeg onlangs toestemming van de commissie Ruimtelijke Ordening om door te gaan met een studie naar de kustlocatie.

Tegen de plannen bestaan grote bezwaren bij natuur- en milieu-organisaties, buurtverenigingen en ondernemers langs de kust. Door de aanleg van de kustlocatie zullen de bestaande natuurgebieden Kapittelduinen, Solleveld en Westduinpark aangetast worden. Vele honderden hectaren duingebied zullen sterk in kwaliteit achteruit gaan, doordat zij geïsoleerd komen te liggen van de Noordzee. De verrijkende invloed van zoute zeewind en stuivend zand zal wegvallen. Ook het ecosysteem in de Noordzee zal worden aangetast. Niet alleen zal 4000 ha ondiepe Noordzee verdwijnen (een kraamkamer voor vissen), maar ook verderop in de Noordzee, waar op grote schaal zand zal worden gewonnen, zal een steriele bodem overblijven van vele duizenden hectaren. Het zeewaarts verleggen van de kustlijn is niet zonder risico's. Er zal een steile kust ontstaan met smalle stranden en veel stormschade. Voor de strandrecreatie is dit zeer nadelig en het onderhoud van het strand is kostbaar. Ook is er risico van kustafslag ten noorden van de kustlocatie. De duingebieden Meijndel en Berkheide ten noorden van Den Haag zullen schade ondervinden. Een nieuwe stad in de Noordzee zal nieuwe verkeersstromen op gang brengen. Op werkdagen zullen duizenden mensen hun weg zoeken naar Den Haag en Rotterdam. Op mooie zomerse dagen zullen 450.000 toeristen proberen om het nieuwe strand en het binnenmeer te bereiken. Voor al dit verkeer zijn nieuwe autowegen nodig: door

Scheveningen, Den Haag en het Westland. Al dit verkeer leidt tot files, verkeersopstoppingen en luchtvervuiling. De leefbaarheid van het Westland, Den Haag en Scheveningen zal verder achteruit gaan. En tot slot: het Noordzeestrand zal in de aanlegfase, 10 à 20 jaar lang, een bouwput zijn en onbruikbaar voor recreatie, toerisme en natuur. De aanleg van een kustlocatie is een zeer duur project. De kosten van een hectare kale bouwgrond bedragen ongeveer anderhalf miljoen gulden. Dit is 2 à 3 keer zo veel als de kosten voor een hectare kale bouwgrond op het vasteland. Dit betekent, dat de aanleg van een kustlocatie alleen mogelijk is met flinke subsidies van de overheid. Dit belastinggeld kan wellicht beter gebruikt worden. Voor het oplossen van het woningtekort in de Randstad in de komende eeuw is de aanleg van een kustlocatie helemaal niet nodig. Beter is het om meer geld te investeren in het opknappen van de naoorlogse woonwijken. Hierbij kunnen op enkele plaatsen grote woningen (voor 4 à 5 personen) worden gesplitst in twee kleine woningen (voor 1 à 2 personen). Want de komende eeuw zal de bevolking van Nederland vergrijzen en zal er veel behoefte bestaan aan kleine woningen voor alleenstandaarden en bejaarden.

Inmiddels zijn de ondernemers van Kijkduin een handtekeningactie gestart, dat een eclatant succes blijkt te zijn. In twee dagen werden al 10.000 handtekeningen vergaard tegen de kustlocatie.

Laatste nieuws

Inmiddels is de minister van VROM, mevrouw de Boer, van mening dat de kustlocatie tot 2010 en waarschijnlijk ook in de jaren daarna niet nodig zal zijn. Overigens wil zij nog wel een nut- en noodzaak onderzoek laten uitvoeren.

BUITENLAND

Polen

LEIDEN – De European Union for Coastal Conservation (EUCC) heeft een mobiele tentoonstelling gemaakt over de Poolse kust. Het belicht de natuurwaarden, het gebruik door de mens en de aantastingen van de Poolse kust. De tentoonstelling bestaat uit tien panelen (ca. 100 x 70 cm.) met vele foto's en is zeer geschikt als tijdelijke tentoonstelling in bijvoorbeeld bezoekerscentra. Er wordt een kleine vergoeding gevraagd ter ondersteuning van de natuurbeschermingsprojecten in Polen. Voor meer informatie kan men zich wenden tot Peter Heslenfeld, tel. 071-5122900.